

نظام مالی اجرایی

این سطح اگرچه از سطح ابتدایی بالاتر است اما صرفاً قادر به رفع نیازهای ساده بازیگران بازارهاست و نیازهای متنوع و پیچیده در آن قابل پاسخگویی نیستند. در این سطح اگرچه پول، پرداخت، بانکداری و بازار بین بانکی، بازار اوراق بهادار و معاملات ابزارهای مشتقه وجود دارند، اما همه اینها در سطوح ساده و اولیه می‌باشند و فاقد آن میزان از پیچیدگی هستند که قابلیت پاسخگویی به نیازهای متنوع و گسترده فعالان بازار را داشته باشند. در این سطح، اگرچه آشنایی با مدیریت ریسک وجود دارد و تا حدی نیز اجرا می‌شود، اما این امر به طرز ابتدایی و ساده انجام می‌شود و توانایی مواجه شدن با ریسک‌های پیچیده در آن وجود ندارد. در این نظام، از منابع مالی به نحو کارآمد استفاده نمی‌شود و بازارهای مالی نمی‌توانند به بازیگران بازار کمک کنند تا ریسک‌های خود را به نحو کارآمدی مدیریت نمایند. ایجاد نهادهای مالی تخصصی و گسترش انواع خدمات مالی، موجب حرکت به سمت نظام مالی توسعه یافته می‌شود.

نظام مالی پیچیده

نظام‌های مالی پیچیده به طور پیوسته در حال تکامل و تحول هستند. این نظام‌ها به تمامی نیازهای بازیگران بازارهای مالی پاسخ می‌گویند و برای این کار، ابزارها و نهادهای متنوع و جدیدی را طراحی می‌کنند. در این نظام‌ها ابتکار و خلاقیت در بازارهای مالی تشویق می‌شود و قواعد بازی به نحوی تنظیم شده‌اند که طراحی ساختارها و ابزارهای جدید در سریع‌ترین زمان ممکن و با حداقل آثار منفی انجام می‌شود. سیاستگذاران و واضعان قواعد بازی در این نظام‌ها مراقبت می‌نمایند که آثار سوء رقابت در بازار به حداقل برسد و در عین حال، مانع خلاقیت و ابتکار در بازار نمی‌شوند. این نظام‌ها در تمامی کشورها وجود ندارند و معمولاً بازارهای مالی نیویورک، لندن و هنگ کنگ به عنوان تنها نمونه‌های این سطح از توسعه یافتگی مورد اشاره قرار می‌گیرند.

نظام مالی ابتدایی

این سطح از نظام مالی، ساده‌ترین و ابتدایی‌ترین سطح نظام مالی در هر کشوری است. در این نظام پول، پرداخت‌ها، بانکداری و بیمه در سطح ساده و ابتدایی وجود دارند. مهم‌ترین و کلیدی‌ترین مکانیزم پرداخت در این سطح، اتاق پایاپای است. بازیگران اصلی چنین نظامی بانک‌ها هستند. بانک‌ها اولین نهادهای مالی هستند که در هر کشوری بوجود می‌آیند. با ورود بازیگران و خدمات مالی جدید، حرکت از نظام مالی ابتدایی به نظام مالی اجرایی آغاز می‌شود.

توضیحات

در حال حاضر نظام مالی ایران در سطح کارکردی قرار دارد و می‌بایست به سمت نظام مالی توسعه یافته حرکت کند.

نظام مالی توسعه یافته

در این سطح، منابع مالی به نحو کارآمدی در بازارهای مالی جابجا شده و به بازیگران تخصیص داده می‌شوند. همچنین ابزارهای مختلفی برای مدیریت ریسک وجود دارد که با استفاده از آنها می‌توان ریسک‌های مختلف و پیچیده بازیگران بازار را مدیریت نمود. در این سطح، شرکت‌های اوراق بهادار، واسطه‌های مالی تخصصی مثل شرکت‌های تأمین سرمایه و کارگزاران دارایی‌های رهنی و نیز سرمایه‌گذاران نهادی مثل شرکت‌های بیمه، صندوق‌های بازنشستگی و صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک وجود دارند و به نحو کارا و اثر بخشی به فعالیت می‌پردازند. در این نظام، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری خصوصی تشویق می‌شود و پس‌اندازها به سمت مولدترین فعالیت‌ها سوق داده می‌شوند. در این سطح، گزینه‌های مختلفی برای سرمایه‌گذاری وجود دارد (سرمایه‌گذاری‌های پرریسک و کم‌ریسک؛ و سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت) و این گزینه‌ها می‌توانند به سلیقه‌های بازیگران گوناگون پاسخ گویند. تنوع و تکامل بیشتر در خدمات و نهادهای مالی، موجب حرکت به سطح بعدی (نظام مالی پیچیده) می‌شود.